

Social Work & Education

©SW&E, 2017

Oksana Onypchenko

PhD, Associate Professor,
Municipal establishment
«Kharkov humanitarian pedagogical
academy»
of Kharkov regional council

Оксана Онупченко,

кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри соціальної педагогіки і
соціальної роботи
КЗ «Харківська гуманітарно-
педагогічна академія»
Харківської обласної ради

Kharkov, Ukraine

м. Харків, Україна

onip4enko.o@yandex.ru

Received: May 20, 2017

1st Revision: June 03, 2017

Accepted: June 12, 2017

ORCID ID 0000-0002-5682-7897

Onypchenko, O. (2017), The discourse of fiction of the 1920's: regarding issues of sexual morality, way of life, marriage and family relations of the youth, *Social Work and Education*, Vol. 3, No 2., pp. 126-135

ДИСКУРС ХУДОЖНЬОЇ ЛІТЕРАТУРИ 1920-Х РР. СТОСОВНО ПРОБЛЕМ СТАТЕВОЇ МОРАЛІ, ПОБУТУ ТА ШЛЮБНО-СІМЕЙНИХ ВІДНОСИН МОЛОДІ

АНОТАЦІЯ. Дискурс художньої літератури 1920-х рр. представлений в дослідженні публікаціями Н. Брикіна, Г. Ващенко, В. Каліннікова, О. Коллонтай, Н. Векстерн, К. Гумілевського, Ф. Гладкова, П. Романова, С. Малашкіна, В. Рудіна тощо. Вони особливо яскраво відобразили ті нововведення взаємин між статями, процес статорольової соціалізації молоді, які відзеркалювали різні (у тому числі потворні форми) розпочатого будівництва «нового побуту», сімейно-шлюбних відносин, нових стосунків між чоловіками і жінками. Художня література описувала побут людей, їх звичаї і вчинки, іноді висловлюючи не загальний, а суб'єктивний погляд на події самих авторів. У ряді творів цієї літератури жінки часто розглядалися як певний соціально «відсталий елемент», що потребує цілеспрямованого державно-політичного впливу (у тому числі залученням до праці, мобілізацією на будівництво соціалістичного суспільства). Доводиться констатувати тісний взаємозв'язок проблем державної соціальної політики та її впливу на моральні установки, принципи, норми, цінності та ідеали в моральному свідомості суспільства.

Оскільки дискурс художньої літератури й критики був завжди тісно сплетений з ідеологічним, тому вивчення цієї теми має особливу цінність для дослідників, оскільки розкриває перед ними ті сторони людського життя, які не були представленими в офіційних документах.

Ключові слова: дискурс художньої літератури, мораль, статорольова соціалізація молоді, шлюбно-сімейні відносини, статорольове виховання, модель поведінки.

Вступ

Ретроспективний огляд проблеми статевої соціалізації дітей, підлітків та молоді дозволив констатувати, що перше десятиліття радянської влади виявилось свого роду експериментальним майданчиком для нових утопічних концепцій, нових ідеалів та норм у статевих відносинах, питань шлюбу, сім'ї, народження та виховання дітей, взаємовідносин статей, зокрема статевої просвіти дітей та підлітків, які осмислювалися педагогами, психологами, медиками, юристами, демографами, письменниками, а також самими ініціаторами експерименту – партійними радянськими діячами.

З метою створення більш репрезентативної бази дослідження було розглянуто поряд з педагогічними й публіцистичні праці, які висвітлювали певні аспекти статевої соціалізації молоді. Серед сучасних вітчизняних та зарубіжних дослідників, які розглядають питання статевої моралі та шлюбно-сімейних відносин молоді у художній літературі досліджуваного періоду слід зазначити: Осипович Т. «Комунізм, фемінізм, звільнення жінок і Олександра Коллонтай» (1992 р.), «Проблеми статі, шлюбу, сім'ї та становище жінки в громадських дискусіях середини 1920-х років» (1994 р.); Похазникова І. «Молодіжна проза в літературно-суспільній ситуації 1920-х років» (2007 р.); Пушкар'єв А. «Новий побут»: ідеологічні інтерпретації сексуального (за матеріалами радянської художньої літератури і критики 1920-х років) (2007 р.), «Стосунки між статями в громадських дискусіях 1920-х рр. в Росії (вітчизняна і зарубіжна історіографія)» (2008 р.); Співачук В. «Любов, сім'я й побутові проблеми в російській прозі малого жанру (на прикладі оповідання Пантелеймона Романова) (2010 р.) тощо.

Мета статті – проаналізувати питання статевої соціалізації молоді в художньо-літературному дискурсі 1920-х років, показати наскільки художня література та твори критиків відгукувалися на події, що відбувалися в той час в країні, відображали нововведення, які були пов'язані з будівництвом «нового побуту», створенням нових форм взаємовідносин між статями, порушенням питань моралі, моральності у відносинах між статями, статевого виховання дітей та підлітків, змінами щодо інституту шлюбу та сім'ї, шлюбно-сімейних відносин.

Основна частина

На початку 1920-х років з'являються ідейно-політичні авторитети, думка яких стає визначальною для розвитку світогляду і життєвих поглядів нового покоління. На одному з перших місць серед цих імен варто зазначити О. Коллонтай, публіцистична творчість якої дало потужний пошук до виникнення широкого громадського руху, який відстоює ідеї вільної любові. Резонанс від цього явища досяг і художньої літератури, відбившись, в першу чергу, в прозі молодих пролетарських авторів, представлений в їх творах як один з лейтмотивних рис (Похазникова І. С., 2007, с. 2).

Як відомо, у цей період в суспільстві активно відбуваються дискурси в різних напрямках (ідеологічний, літературно-художній, юридичний, педагогічний тощо) щодо моралі, моральності у відносинах між статями, статевого виховання дітей та підлітків, щодо інституту шлюбу та сім'ї, шлюбно-сімейних відносин.

Дискурс художньої літератури 1920-х рр. було представлено публікаціями Н. Брикіна, В. Каліннікова, О. Коллонтай, Н. Векстерн, К. Гумілевського, Ф. Гладкова, П. Романова, С. Семенова, С. Малашкіна, В. Рудіна, М. Чумандрина тощо. Вони особливо яскраво відобразили ті нововведення взаємин між статями, процес статевої соціалізації молоді, які відзеркалювали різні (у тому числі потворні форми) розпочатого будівництва «нового побуту», сімейно-шлюбних відносин, нових стосунків між чоловіками і жінками. Художня література описувала побут людей, їх звичаї і вчинки, іноді висловлюючи не загальний, а суб'єктивний погляд на події самих авторів. У ряді творів цієї літератури жінки часто розглядалися як певний соціально «відсталий елемент», що потребує цілеспрямованого державно-політичного впливу (у тому числі залученням до праці, мобілізацією на будівництво соціалістичного суспільства). Різкій критиці піддавався дореволюційний «буржуазний» тип відносин між статями, заснований на голому матеріальному розрахунку. Протиставленням їм служили образи нового художньо розцвічені приклади «товариських стосунків між сексуальними партнерами (насправді ж часто безвідповідальністю чоловіків, рідше – жінок). Нова література викликала бурхливі молодіжні диспути та обговорення під час яких виявилися погляди молоді на нові моделі поведінки в побуті (Пушкарев А.М., 2008, с. 13).

Як зазначає дослідниця В. Спивачук, літературний процес 1920-х років – складний і суперечливий сплав різних художніх явищ. У радянських періодичних виданнях 1920-х років спостерігається спалах інтересу до теми нових сімейних стосунків, будівництва побуту, а також до тих питань, які в сучасному науковому дискурсі дістали назву гендерної проблематики.

Потужне посилення для розвитку і розробки жіночих питань і жіночого руху, статевої відносин було дано громадською діяльністю і публікаціями члена першого радянського уряду Олександрою Коллонтай. Почавши свою публіцистичну та громадську діяльність за десятиліття до Жовтневої революції, Коллонтай розробила струнку й прогресивну для того часу теорію розкріпачення жінки. До 1917 року вона опублікувала понад двадцять робіт, серед яких «Любов і нова мораль», «Статева мораль і соціалістична боротьба», «Нова жінка» та інші. Пік її публіцистичної творчості припадає на перші пореволюційні роки. У цей час не нова вже тема звільнення жінки від «сімейного рабства», ретельно розроблена західними феміністками, набуває несподіваний оборот у зв'язку з перемогою соціалізму в Росії і кардинальним перетворенням усіх громадських і політичних інституцій в Радянській державі (Похазникова І. С., 2007, с. 28).

Основні положення нової соціальної моделі стосунків між статями під назвою «теорія склянки води», яку О. Коллонтай активно підтримувала, стали відомі широкій громадськості після виходу статті «Дорогу крилатому еросу»!, що була опублікована в журналі «Молода гвардія» в 1923 році. У «складній справі» революційного руху вона бачить місце тільки для «безкрилого ероса», швидкоплинних любовних зв'язків, оскільки на психологічне пізнання один одного немає часу. В умовах нового режиму письменниця вже допускає можливість для «крилатого ероса», довгого глибокого почуття. Вище за еротичну любов як індивідуалістичного прояву людської природи ставиться любов до

колективу, до суспільства. Вона, по Коллонтай, повинна займати перше місце серед інших емоцій людини.

Саме з публіцистичних робіт О. Коллонтай в журналі «Молода гвардія» з'являється цілий комплекс текстів, пов'язаних з сімейними і інтимними стосунками, з проблемами дітей і юнацтва, любові і побуту.

Тексти О. Коллонтай були зрозумілі, прості, схожі з плакатними методами ідеологічної пропаганди – тільки в даному випадку пропагувалися нові форми відносин між чоловіками і жінками, і пропагувалися ці ідеї чітко окресленій цільовій групі (молодь, жінки). Активно викриваючи «буржуазних рівноправок», у своєму пафосі цінності індивідуальної жіночої долі О. Коллонтай залишилася самотньою фігурою і незрозумілою товаришами по партії. Її концепції вільної любові («склянка води», «крилатий Ерос», «любов бджіл трудових», «любов-гра» або «любов-товариство») цікаві і сьогодні як ілюстрація основної стратегії 1920-х років щодо «жіночого» – стратегії «переживання замість знання» (Пушкарьов А., 2007, с.7).

В цей час в друк виходять романи Б. Пильняка «Голий рік», І. Рудіна «Співдружність», Л. Гумілевського «Собачий провулок», повісті С. Малашкіна «Місяць з правого боку», Ю. Либединського «Завтра», Б. Пильняка «Іван-да-Мар'я», оповідання Б. Пильняка «Народження людини», П. Низового «Язичники», П. Романова «Любов», «Без черемхи» і «Суд над піонером», А. Платонова «Антисексус» тощо, що були створені в контекст суперечок про вільне кохання (Спивачук В.О., 2011, с. 2).

Отже, зазначені вище твори сьогодні пішли в історію і відомі лише фахівцям. Однак у 1920-ті роки книги цих авторів були основним читанням молодих людей, перш за все, пролетарської молоді – саме того читача, який ставав головним об'єктом впливу з боку радянських ідеологів. Деякі з аналізованих нами творів здобули величезну популярність у читачів, стаючи предметом бурхливих дискусій не лише в літературній критиці, але й в студентських аудиторіях, і на фабриках, і в клубах.

Слід відмітити, що хоча на модну тему статевих відносин було написано безліч творів, але найбільш обговорюваними в середині 20-х років стали твори – оповідання П. Романова «Без черемхи» (1926), повість С. Малашкіна «Місяць з правого боку» (1926) і роман Л. Гумілевського «Собачий провулок» (1927). Сучасному читачеві, зазначає дослідниця Осипович Т., важко зрозуміти причину шаленого успіху цих творів, але в період обговорення Закону про шлюб і сім'ю і дискусії про статеву мораль вони сприймалися по-іншому. Так, оповідання «Без черемхи» ставило проблему спрощено фізіологічного підходу до любові. Воно було написане від імені молодої дівчини, студентки Московського університету. В листі до подруги вона розповідала про свій перший сексуальний досвід, де зазначає, що все сталося грубо, негарно, безцеремонно, у брудній студентській кімнаті, без любові, без романтики, без черемхи. «Кохання у нас немає, – зізнавалася вона подрузі, – у нас є тільки статеві стосунки... Дівчата легко сходяться з нашими товаришами-мужчинами на тиждень, на місяць або випадково – на одну ніч. І на всіх, хто в любові шукає чогось більшого, ніж

фізіологія, дивляться з насмішкою, як на убогих і розумово відсталих суб'єктів» (Осипович Т., 1994, с. 168).

Розповідь П. Романова «Без черемхи» стала «знаковою подією в історії радянської літератури – являє собою сповідь дівчини, яка втратила цноту з якимось мало знайомим хлопцем». Після цієї зустрічі героїня залишається спустошеною і розчарованою, тому що їй хотілося, щоб «перше кохання було святом, дні цієї любові чимось відрізнялися від інших, звичайних днів». Тим більше, що до цього спонукала й сама природа, яка прокинулася після довгої зими і весна принесла не тільки пробудження природи, а й розбудила бажання любити і бути коханою і душа стала відкритою до любові (Беззубцев-Кондаков А., 2006, с. 235).

Дослідниця Спивачук В., зазначає, що цьому твору була присвячена чимала кількість критичних відгуків в пресі, що сприяло загальній, тоді майже скандальній популярності П. Романова. Автора лаяли, з ним сперечалися, його звинувачували, йому дякували.

В свою чергу, дослідник Пушкарьов А. свідчить, що розповідь П. Романова «Без черемхи», викликала гостру полеміку в молодіжному середовищі через те, що здалася молодіжному читачеві життєвою, а метафорична його назва швидко стала синонімом брудних, вульгарних, не піднесених емоційних відносин, тих самих, проти яких протестувала героїня оповідання («Без черемхи не можеш?» – «Ні, можу. Але з черемхою краще, ніж без черемхи»). В одній із статей власкор «Червоного студентства» як приклад метафоричного використання назви твору після його публікації наводить: «Використовують як лайку: «Та полюбить Господь твою матусю!.. І не як-небудь, а з «черемхою!»» або інший приклад: «Ми не надаємо прокляття фізіологію. Ми не вважаємо її ганебною і соромною і не відчуваємо потребу в тому, щоб, червоніючи, прикривати її черемховою гілкою» (Пушкарьов А., 2007, с. 8).

Своєрідним продовженням проблематики статевої відносин у творчості П. Романова, зокрема про статево виховання юнацтва, є розповідь «Суд над піонером» (1926), в якому події розгортаються в піонерському таборі. Піонер Чугунов звинувачувався в «систематичному розбещенні піонерки Марії Голубевої» (Романов П., 1988, с. 248), яке виражається в тому, що він постійно проводжав Голубеву зі школи додому, подавав їй, як «панночці» руку при переході через струмок, тримав її сумку і читав якісь вірші, вважаючи за краще читати вірші не загону, «не колективу, а своїй дамі» (Романов П., 1988, с. 249). І піонерський суддя каже підсудному: «Якщо вона тобі потрібна була для фізичних відносин, ти міг чесно, по-товариськи заявити їй про це, а не розбещувати підніманням хустинок, і мішки замість неї носити» (Романов П., 1988, с. 250). Вирок суду оглушливий: виключити Чугунова з піонерів, а дівчину попередити. З усією цинічністю звучить «психологічне» мотивування суддів: «любов'ю нехай займаються і вірші пишуть непманська синки, а з нас досить здоровою потреби, для задоволення якої ми не підемо до повій, бо у нас є товариші» (Романов П., 1988, с. 251), (Спивачук В., 2010, с. 8).

Аналізуючи наступні два популярних тогочасних твору щодо моделі статевої відносин молоді, дослідниця Осипович Т. зазначає, що повість «Місяць з

правого боку» описувала атмосферу розбещеності і розпусти в інституті імені Свердлова. Головна героїня повісті, колишня сільська активістка, а зараз комсомольський лідер інституту, Таня Аристархова, потрапляє під вплив «дрібнобуржуазного» розпусного середовища («22 чоловіка» (!), кілька абортів, «афінські ночі», де «хворого виду» юнаки і одягнені в газові сукні, що просвічують дівчата «палять анашу» і говорять про «вільне кохання»). Але під впливом «незвичайною» любові до сільського хлопця по імені Петро, оздоровлюючого спілкування з північною природою і декількох місяців статевого утримання Таня знаходить в собі сили повернутися до нового життя, а люблячий Петро стає її 23-м чоловіком!

Роман «Собачий провулок» – ще один відверто тенденційне твір, зазначає Осипович Т., в якому грубо намішано всі «статеві проблеми» часу. Тут і заперечення любові: «Ми не визнаємо ніякого кохання! Це всі буржуазні штучки, які заважають справі! Розвага для ситих!». Тут і «нова жінка», «що віддається» «по пристрасті і любові» ... І «проблема абортів» («це потрібно, поки держава не може виховати наших дітей»). І примітивний фізіологічний підхід до сексу: «хороший товариш спить з іншим товаришем, коли є в тому потреба. Голод і секс – інстинкти, що вимагають задоволення». І боротьба з міщанством: «нової людини» та «нової жінки» не потрібні «міщанський затишок» і «міщанське щастя». І так далі... (Осипович Т., 1994, с. 169).

Заслуговує увагу цікава реакція читача на всю цю «проблемну літературу». Під час дискурсу погляди поділилися: деяка частка студентів доводила, що хоча випадки статевої розбещеності в студентському середовищі мають місце, ситуація не така жахлива, як зображують її письменники. Були, зрозуміло й більш «свідомі» студенти, які виправдовували тенденційність творів благородним наміром авторів провести так звану «моральну профілактику». Певна частина молоді оцінила повість С. Малашкіна та їй подібні як суцільну правду: «Сама сіль розповіді – статеві взаємовідносини між дівчатами та хлопцями-комсомольцями, а в значній частці і між партійцями, в основному помічені своєчасно і вірно. Таких «волелюбних» людей, як Аристархова, чимало серед молоді, і наш актив тут теж в «долі» значною мірою... А невелика під час колективного читання дискусія по окремих порушених питаннях, може послужити початком боротьби за правильні взаємовідносини, за правильний побут» (Пушкарьов А., 2007, с. 17).

Представники партійного керівництва, зокрема запрошена на комсомольський диспут завідувача відділом робітниць і селянок ЦК РКП (б) С. Смідович критикувала явне «згущення фарб» в описі розбещеності поведінки молоді. Однак, як і деякі «свідомі» студенти, Смідович підкреслила певний позитивний ефект твору, особливості його щасливу розв'язку. Їй сподобалося, що оздоровлена природою героїня повертається до законного чоловіка.

Слід зазначити, що суди, як форма втручання «колективного розуму» в приватне життя індивідів були характерною частиною радянської дійсності й всього радянського часу, хоча й мали протягом довгих семи десятиліть радянської влади різноманітні форми. У 1920-х рр. вони мали вигляд дійсно судового процесу, тим більше здається неймовірним, коли мова йшла про сферу приватного, інтимного життя. Отже, з подачі комсомольських активістів в

декількох лєнінградських ВУЗах в 1927 році відбулися «суди» над «Собачим провулком», який був затаврований у душі того часу як «наклеп на радянське студентство». А один з комсомольських активістів і постійних авторів вельми популярного в той час «Жіночого журналу» закликав усіх лекторів-громадських працівників включати відтепер в обов'язковому порядку проблеми статі в свій лекційний репертуар. У пресі множилися листи протесту, на молодіжних зборах в ВУЗах обговорювалися й засуджувалися опубліковані тексти (Пушкар'єв А., 2007, с. 10)

Водночас, підводячи ризику під студентським обговоренням творів Романова, Гумілевського, Малашкіна критик журналу «Червоне студентство» зазначає, що вагому частку успіху треба приписати не художнім достоїнствам цих творів, а просто гостротою порушених питань, що зайвий раз підкреслює повчальну роль літератури (Пушкар'єв А., 2007, с. 12).

Відомий вітчизняний педагог Г. Ващенко зазначає, що «ця пошесть аморальності не минула й України», маючи на увазі українських письменників. З цього погляду дуже характеристичним є роман М. Хвильового «Вальшнепи». Головна героїня роману, московка Аглая, багато «філософує», але поводить себе як безсоромна розпусниця. Герой роману Димитрій Карамазов безсоромно і без найменших вагань зраджує жінку і поводить себе як еромант-садист.

За визначенням Г. Ващенка, такі аморальні погляди дехто з української інтелігенції переніс і на еміграцію, у зв'язку з чим показовим є ставлення до Хвильового та його творів значної частини наших письменників і літераторів, які не тільки не відчувають огиди до його творів, а навіть співають йому панегірики, як великому письменникові українського народу. «Виходить, що в цих людей, атрофувалась моральне почуття, принаймні в галузі відчуження статевої чистоти й бруду, нормального й патологічного. Про це свідчать і деякі твори українських письменників, що з'явилися на еміграції: цинічно-порнографічний «Доктор Серафікус» Домонтовича, «Чудесна балка» Косача, «Божественна лжа» Костецького» (Ващенко Г., 1997, с. 103).

Висновки та перспективи подальших досліджень

Таким чином, дискурс художньої літератури й критики був завжди тісно сплетений з ідеологічним, тому вивчення цієї теми має особливу цінність для дослідників, оскільки розкриває перед ними ті сторони людського життя, які не були представленими в офіційних документах.

Доводиться констатувати тісний взаємозв'язок проблем державної соціальної політики та її впливу на моральні установки, принципи, норми, цінності та ідеали в моральному свідомості суспільства, що безпосередньо відображається в різних суспільних тогочасних дискурсах, зокрема художньо-літературних та відображує процес статеворольової соціалізації молоді.

Література

Багрій М. Екзистенціалізм у художніх творах Ігоря Костецького [ел. ресурс] <http://naukam.triada.in.ua/index.php/konferentsiji/persha-praktichno-piznavalna-internet-konferentsiya?catid=0&id=59>

Беззубцев-Кондаков А. Любовь без черёмухи / Александр Беззубцев-Кондаков // Урал. – 2006. – № 6. – С. 229–242.

Вашенко Г. Вибрані педагогічні твори [Текст]. – Дрогобич: Видавнича фірма «Відродження», 1997. – 214 с.

Костецкий И. Божественна лжа : Подія однієї ночі // Костецкий И. Тобі належить цілий світ : Вибрані твори : [Видання підготував Марко Роберт Стех] / Ігор Костецкий. – К. : Критика, 2005. – С. 46–61.

Кочеткова Н. Е. Дискуссия о «порнографической литературе» в журналистике 1920-х гг. : диссертация на соискание ученой степени канд. филолог. наук. : 10.01.10 – Москва, 2004 [Ел. ресурс] <http://cheloveknauka.com/diskussiya-opornograficheskoy-literature-v-zhurnalistike-1920-h-gg>

Осипович Т. Коммунизм, феминизм, освобождение женщин и Александра Колл-лонтай // Общественные науки и современность. – 1992. – № 1. – С. 45-56.

Осипович Т. Проблемы пола, брака, семьи и положение женщины в общественных дискуссиях середины 1920-х годов / Женщина в обществе. – 1994, – С. 161-171 – [ел. ресурс] http://ecsocman.hse.ru/data/006/743/1217/018Tatyana_OSIPOVICH.pdf

Похазникова И. С. Молодежная проза в литературно-общественной ситуации 1920-х годов : диссертация... кандидата филологических наук : 10.01.01 / Похазникова Ирина Сергеевна; – Саратов, 2007. – 176 с.

Пушкарёв А. М. «Новый быт»: идеологические интерпретации сексуального (по материалам русской художественной литературы и критики 1920-х годов) / Журнал исследований социальной политики – 2007 г. – С. 459-482 [ел. ресурс] http://ecsocman.hse.ru/data/2011/05/06/1268032396/Puskarev._Novyj_byt..pdf

Пушкарев А. М. Отношения между полами в общественных дискуссиях 1920-х гг. в России (отечественная и зарубежная историография) : Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата исторических наук – М., 2008 г. – 25 с.

Романов П. С. Избранные произведения / Пантелеймон Романов. – М. : Худож. лит., 1988. – 400 с.

Спивачук В. А. Любовь, семья и бытовые проблемы в русской прозе малого жанра (на примере рассказов Пантелеймона Романова) / В. А. Спивачук // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2010. – Вип. 23. [ел. ресурс] <http://elar.khnu.km.ua/jspui/handle/123456789/3526>

THE DISCOURSE OF FICTION OF THE 1920'S: REGARDING ISSUES OF SEXUAL MORALITY, WAY OF LIFE, MARRIAGE AND FAMILY RELATIONS OF THE YOUTH

Oksana Onypchenko, PhD, Associate Professor, Municipal establishment «Kharkov humanitarian pedagogical academy» of Kharkov regional council, Kharkov, Ukraine, onip4enko.o@yandex.ru

***Abstract.** The discourse of fiction and criticism has always been closely connected with ideological, so the studying of this topic is a special value for researchers because it reveals to them those aspects of human life that have not been presented in official documents.*

Answers to modern questions of sexual education, sex-role socialization of children and adolescents can be seen in the mirror of history. Our society in 1920's have experienced global shocks. Some social institutions (religion, morality, ethics) break; others (upbringing, education, family) – has undergone a qualitative change. In fact, it was the time of the formation of a new social reality.

The discourse of fiction of the 1920s presented in the study publications N. Brykin, G. Vashchenko, V. Kalinnikov, A. Kollontai, N. Western, K. Gumilevsky, F. Gladkov, P. Romanov, S. Malashkin, V. Rudin etc. They most clearly reflected the innovations of the relationship between the sexes, sex-role process of socialization of youth, which reflected different (including ugly ways) started the construction of «a new life», family relations, new relations between men and women. Fiction describes the life of people, their customs and actions, sometimes expressing not a General but subjective view of events from the authors. In works of this literature women are often viewed as a socially «backward element» that requires a focused public-political influence (including labour mobilization for the construction of a socialist society).

At this time a print out novels B. Pilnyak «The Naked year», I. Rudin «Commonwealth», L. Gumilevskogo «Dog lane», reply S. Malashkin «The Moon on the right side», Yu. Lebedinskogo «Tomorrow», Pilnyak «Ivan-da-Marya», the stories of Boris Pilnyak's «Birth of man», P. Grassroots «Gentiles», P. Romanov «Love», «No bird cherry» and «The trial of the pioneer» Andrey Platonov «Antisenses» etc, that was created in the context of arguments about free love.

The works listed above has today gone down in history and known only to specialists. However, in the 1920-ies books of these authors were the main reading of young people, above all the proletarian youth is exactly the sort of reader who has become a major influenced by Soviet ideology. Some of the analyzed works has gained immense popularity among its readers, becoming the subject of heated discussion not only in literary criticism, but also in lecture halls, factories and the clubs.

The well-known Patriotic teacher G. Vashchenko said, «the contagion of immorality did not pass by the Ukraine», referring to Ukrainian writers. From this point of view is very characteristic roman N. Wave «Vallisneri». The main character of the novel, moscovian Aglaia, a lot of «floofy», but behaves like a shameless whore. The hero of the novel, Dmitri Karamazov shamelessly and without the smallest hesitation, cheating on his wife and behaves like eroman-sadist. An example of immoral views may be cynical-pornographic «Dr. Seraphicus» by Domontovich, the «Miraculous beam» by Kosach, «The divine lies devour» by Kosteckii. So, we have to admit the close

relationship between the problems of the state social policy and its impact on moral values, principles, norms, values and ideals in the moral consciousness of society, which is directly reflected in the then public discourses, in particular fiction, and displays the process sex-role socialization of young people.

Key words: *discourse; the discourse of fiction; morality; sex-role socialization of youth; sexual morality; marriage and family relations; sex education; model of conduct.*

References

Bagram N. Existentialism in works of art Igor Kostetskii [ed. resource] <http://naukam.triada.in.ua/index.php/konferentsiji/persha-praktichno-piznavalna-internet-konferentsiya?catid=0&id=59>

Bezzubtsev-Kondakov A. Love without cherry / Alexander Bezzubtsev-Kondakov // Ural. – 2006. – No. 6. – S. 229-242.

Vashchenko G. Selected pedagogical works. [Text]. – Drohobych: Publishing company «Vozrozhdenie», 1997. – 214 s.

Kostetskii I. Divine lies devour : event one night // kostecki i. you own the whole world : Selected works : [Publication was prepared by Robert Marko Stekh] / Ihor Kostetsky. – K. : A Critique, 2005. – PP. 46-61.

Kochetkova N. E. discussion about the "pornographic literature" in the journalism of the 1920s: the thesis on competition of a scientific degree of Cand. Prolog. Sciences. : 10.01.10 – Moscow, 2004 [ed. resource] <http://cheloveknauka.com/diskussiya-o-pornograficheskoy-literature-v-zhurnalistiche-1920-h-gg>

Osipovich T. Communism, feminism, women's liberation and alexandra kollontai // Public sciences and modernity. – 1992. – No 1. – P. 45-56.

Osipovich T. Problems of sex, marriage, family and women's position in public discussions mid-1920-ies / Woman in society. – 1994, – P. 161-171 – [ed. resource] http://ecsocman.hse.ru/data/006/743/1217/018Tatyana_OSIPOVICH.pdf

Pokhaznikova Irina. Youth prose in the literary and social situation of the 1920s years : Thesis ... candidate of philology : 10.01.01 / Pechatnikova Irina Sergeevna; – Saratov, 2007. – 176 s.

Pushkarev A. M. «New life»: ideological interpretations of sexual (based on the Russian literature and criticism of the 1920-ies) in Journal of social policy studies – 2007 – Pp. 459-482 [ed. resource] http://ecsocman.hse.ru/data/2011/05/06/1268032396/Puskarev_Novyj_byt..pdf

Pushkarev A. M. The relationship between the sexes in the public debate of the 1920s in Russia (both russian and foreign historiography) : Abstract of thesis on competition of a scientific degree of candidate of historical sciences, – m., 2008, – 25 s.

Romanov P. S. Selected works / Panteleimon Romanov. – Moscow : KHUDOZH. LIT., 1988. – 400 s.

Spevacek V. A. Love, family and household problems in the Russian prose of the small genre (for example, stories Panteleimon Romanov) / V. A. Spivachuk // Pratsi Naukow Polish street Podolskogo national University imeni Ivana One. Flalign science. – Polish street dear visitors : Axiom 2010. – VIP. 23. [ed. resource] http://ecsocman.hse.ru/data/006/743/1217/018Tatyana_OSIPOVICH.pdf
